

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ครูผู้เป็นบุคลากรหลักในสถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการวางรากฐานทางการศึกษาให้กับอนาคตของชาติ ดังนั้น รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายร่วมกันเพื่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับข้าราชการครู และพัฒนาชีวิตข้าราชการครูให้ดีขึ้น ทั้งชีวิตส่วนตัว และชีวิตในหน้าที่การงาน อย่างต่อเนื่อง โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ส.ก.ค.ศ.) จัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู ให้ข้าราชการครูสามารถกู้ยืมเงินไปเพื่อชำระหนี้สินได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เป็นการบรรเทาภาระหนี้สินแก่ครูทั่วประเทศ โดยในปี พ.ศ.2540 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อโครงการนี้เป็นเงิน 500 ล้านบาท และจัดสรรเพิ่มเติมในปี 2541 อีก 100 ล้านบาท แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูอย่างเบ็ดเสร็จ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีหนังสือลงวันที่ 10 มีนาคม 2542 (ชนาครออสลิน,2548:ออนไลน์) เพื่อขอความร่วมมือจากกระทรวงการคลังในการให้ความช่วยเหลือ กระทรวงการคลังจึงได้มอบหมายได้ธนาคารออมสินเป็นผู้ดำเนินการโดยใช้ระบบงานสินเชื่อ จากการประชุมหารือสามฝ่าย ได้แก่ตัวแทนข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ และธนาคารออมสิน สรุปได้ว่าจะมีการจัดตั้งโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครูขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายหลักของโครงการอยู่ที่การพัฒนาชีวิตครูให้ดีขึ้นอย่างบูรณาการ เบ็ดเสร็จ และสถาวร โดยอาศัยกระบวนการทางจิตใจ สังคม การจัดการและการเงิน หลังจากนั้นทั้งสามฝ่ายได้ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 (ชนาครออสลิน,2548:ออนไลน์) โดยกำหนดผลที่คาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูของกระทรวงศึกษาธิการได้ในระดับหนึ่ง ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการพัฒนาตนเอง และกลุ่ม และธนาคารออมสินยังได้ปฏิบัติหน้าที่การสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ตรงตามภารกิจหลักของธนาคารออมสิน คือเป็น “ธนาคารฯ เพื่อสังคม”

ตามโครงการนี้ข้าราชการครูที่เข้าร่วมโครงการจะมีการรวมกลุ่มกัน โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู” โดยกลุ่มฯ จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิก ร่วมกันหาแนวทางสร้างสรรค์ในการจัดการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชีวิตของสมาชิก ปรับปรุงพฤติกรรม

ให้มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งโครงการเชื่อว่ากลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทางการจัดตั้งกลุ่มตามหลักการของโครงการจะประกอบด้วยกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยประกอบด้วย ข้าราชการครูที่มีความคิดและความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สิน เพื่อที่จะพัฒนาชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น สามารถดูแลและค้ำประกันสมาชิกในกลุ่มย่อยด้วยกันได้ โดยกลุ่มย่อยจะต้องมีสมาชิก 5-10 คน และอยู่ในสังกัดส่วนราชการเดียวกัน กลุ่มใหญ่ คือกลุ่มย่อยในอำเภอหลายกลุ่มรวมกัน และมีสมาชิกตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป หรืออาจเกิดกลุ่มใหญ่ซึ่งมีสมาชิกตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปก่อน แล้วจึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อย โดยกลุ่มใหญ่จะต้องมีระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่มที่ชัดเจน มีคณะกรรมการบริหาร มีกองทุนสำรองจากการออมเงินร่วมกัน มีแนวทาง มาตรการ วิธีการ โครงการแผนงานการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาชีวิตของสมาชิกในกลุ่มให้ดีขึ้น มีกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกการประชุมหรือบันทึกกิจกรรมกลุ่มที่ทำร่วมกันทุกครั้ง โดยธนาคารออมสินจะเป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สินอันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหา กล่าวคือธนาคารออมสินจะให้สิทธิในการกู้ยืมเงินแก่สมาชิกเครือข่ายฯ โดยจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เดิมที่มีอยู่แล้วเท่านั้น ผู้กู้ต้องเป็นข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู และต้องมีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารฯ หลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อจะพิจารณาจากความสามารถในการชำระคืนเป็นหลัก ในกรณีใช้บุคคลค้ำประกันให้กู้ได้ไม่เกินรายละเอียด 50 เท่าของเงินเดือน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 700,000.- บาท และในกรณีใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันกู้ยืมได้ร้อยละ 100 ของมูลค่าหลักทรัพย์ แต่ไม่เกิน 2,000,000.- บาท โดยต้องส่งชำระเป็นงวดรายเดือนทุกเดือน ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดจะทำหน้าที่ในการหักเงินเดือน เพื่อนำส่งให้แก่ธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยคิดแบบลอยตัว โดยอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยประเภทสินเชื่อสวัสดิการของธนาคารร้อยละ -1 หรือ MLR ปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 7.75 นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังมีนโยบายที่จะเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของกลุ่มข้าราชการครูที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยที่กรณีผู้กู้ทุกคนใน “กลุ่มใหญ่” สามารถชำระหนี้ได้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา ไม่มีหนี้ผัดผ่อนหรือหนี้ค้างชำระ สมาชิกออมเงินเข้ากองทุนอย่างสม่ำเสมอและมีเงินกองทุนสำรองเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ธนาคารออมสินจะให้ทุนสนับสนุนแก่กลุ่มมีมูลค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ของเงินต้นคงเหลือ

ธนาคารออมสินสาขาลำพูนเป็นอีกสาขาหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการให้บริการสินเชื่อตามโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู โดยมีพื้นที่การให้บริการแก่ข้าราชการครูในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 1 ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองลำพูน อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ทา มี

ข้าราชการครูในพื้นที่ทั้งสิ้น 1,925 ราย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1,2548 : ออนไลน์) ข้าราชการครูที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาชีวิตครู 593 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายครูเมือง 7 กลุ่ม กลุ่มเครือข่ายครูแม่ทา 3 กลุ่ม กลุ่มเครือข่ายครูบ้านธิ 2 กลุ่ม มีข้าราชการครูที่ใช้บริการสินเชื่อตามโครงการ 465 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.16 ของข้าราชการครูทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 78.41 ของข้าราชการครูที่เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู รวมยอดหนี้ที่ทางธนาคารได้แก้ไขปัญหาให้แล้ว 261 ล้านบาท (ฝ่ายสินเชื่อธนาคารออมสิน สาขาลำพูน, 2548 : เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์) จากอัตราส่วนจะเห็นได้ว่ามีข้าราชการครูที่ประสบกับปัญหานี้สินเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าประเมิผลโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู จะมีส่วนทำให้ทราบว่าข้าราชการครู ที่เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครูนั้นสามารถแก้ไขปัญหานี้สินได้ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากขึ้น มีการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการพัฒนาตนเอง และกลุ่ม ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ตลอดจนทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการหาแนวทางแก้ไขต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของธนาคารออมสินสาขาลำพูน

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของธนาคารออมสินสาขาลำพูน
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ปรับปรุงแนวทาง และวิธีการดำเนินงานโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครูต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ประเมินผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การประเมินโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู โดยใช้วัตถุประสงค์ของโครงการฯ เป็นเกณฑ์ในการวัด

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู หมายถึง สินเชื่อของธนาคารออมสินที่มีขึ้นตามข้อตกลงความร่วมมือสามฝ่าย ระหว่างกลุ่มข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ และธนาคารออมสิน เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญา และพัฒนาชีวิตครูให้ดีขึ้นอย่าง บูรณาการ เบ็ดเสร็จ และ

สถาวร โดยอาศัยกระบวนการทาง จิตใจ สังคม การจัดการ และ การเงิน กล่าวคือ ทั้งสามฝ่ายร่วม เป็นพันธมิตรในแนวราบอย่างทัดเทียมกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตครูให้มีความสุข สามารถมีชีวิตทั้งด้านส่วนตัว และการงาน ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยข้าราชการครูต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีกระบวนการจัดการต่าง ๆ ใน กลุ่มอย่างเป็นระบบ

กลุ่มเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู หมายถึง การรวมกลุ่มกันของข้าราชการครู ตาม โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตครู ในกลุ่มเพื่อให้มีชีวิตทั้งด้านชีวิตส่วนตัวและการงานให้ดีขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved